

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

“KELISHILDI”
Iqtisodiyot va turizm fakulteti
D.Sh.Yavmutov
02 02 2024-yil

“KELISHILDI”
O'quv-uslubiy departament
boshlig'i M.A.Tursunov
“ 02 ” 02 2024-yil

5231400 - Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi
bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasi
imtihon
DASTURI

Ixtisoslik fanlari:

- 3.03. - “Sanoat statistikasi”
- 3.01. - “Moliya bozori statistikasi”
- 3.02. - “Mehnat statistikasi”

ANNOTATSIYA

Globalashuv jarayonlarining hozirgi murakkab sharoitida raqobatbardosh bo'lgan oliy ma'lumotli kadrlar tayyorlash har doimgidan ham o'ta murakkab bo'lgan vazifa bo'lib, buning uchun ularni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish masalasi juda dolzarb ahamiyat kasb etadi. 5231400 - "Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)" bakalavriat ta'lim yo'nalishi uchun shunday zamonaviy bilimlar beruvchi "Sanoat statistikasi", "Moliya bozori statistikasi" hamda "Mehnat statistikasi" kabi fanlar statist kadrlar tayyorlashda alohida o'rin tutadi. Quyida 5231400 - "Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)" Yakuniy davlat attestatsiyasi imtihon dasturlari keltirilgan bo'lib, bunda mazkur fanlar bo'yicha namunaviy mavzular, ularning mazmuni, ushbu fanlar bo'yicha Yakuniy davlat attestatsiyasi uchun namunaviy savollar bazasi hamda tavsiya etilayotgan fanlarni chuqur o'rganish bo'yicha foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati keltirilgan.

Tuzuvchilar:

S.O.Xomidov

J.Sh.Raxmatov

L.N.Jiyonov

Taqrizchilar:

A.U.Sherov

A.Ch.Boboyev

Imtihon dasturi Buxoro davlat universiteti kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

2024 yil "01" fevraldagi - sonli bayonnoma.

KIRISH

Kishilik jamiyatining tovar-pul munosabatlari mavjud bo'lgan har bir ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot bosqichda moliya munosabatlari iqtisodiy tizimning tarkibiy qismi bo'lib jamiyatning rivojlanib berishda muhim o'rinni egallab kelgan.

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotida iqtisodiy munosabatlarni rivojlantirishga qaratilgan iqtisodiy islohotlar moliya tizimida ham keskin o'zgartirishlarni amalga oshirishni taqozo qilmoqda.

Mamlakatimiz taraqqiyotini yanada rivojlantirish, hozirgi davr o'zgarishlariga har tomonlama javob beradigan barqaror va mustahqam iqtisodiyotni qaror toptirish maqsadida, "O'zbek modeli"da belgilab berilgan besh tamoyilning mantiqiy davomi sifatida 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha "Harakatlar strategiyasi" ishlab chiqildi. Ushbu strategiyaga asosan quyidagi ustuvor yo'nalishlar belgilab olindi:

Davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari;

Qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilishning ustuvor yo'nalishlari;

Iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yo'nalishlari;

Ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari;

Xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlar.

"Harakatlar strategiyasi"da belgilangan ustuvor vazifalarni bajarishda ushbu fan alohida ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi iqtisodiy jarayonlarning eng qizg'in davrida moliya munosabatlarining mazmuni va ahamiyati ortib bormoqda. Bu munosabatlarni o'rganadigan iqtisod-moliyaviy fanlarning ham ahamiyati kuchayib bormoqda.

Iqtisodiyotdagi jadal o'zgarishlar, yuzaga kelgan demografik vaziyat, ro'y berayotgan globalashuv o'zgarishlar o'z navbatida insonning jamiyatdagi holati o'zgarishiga ham olib kelmoqda. Fanga asoslangan yangi ilmiy bilimlar ishlab chiqaruvchi kuchga aylanmoqda. Korxonalarda hal qiluvchi darajadagi zarur ijodiy shaxslar borligi firmalar iqtisodiyotining asosi bo'lib qolmoqda. Ishlab chiqarishning ilmtalabligi, uning intellektual va innovatsion ko'rinishda namoyon bo'lishi hozirgi sharoitda jamiyat yangilanishining ob'ektiv ehtiyojlari yangi turdagi xodim va ish beruvchining shakllanishiga ko'maklashmoqda. Bu narsa o'z navbatida mehnat jarayonini boshqarishga yangicha yondashuvlar qo'llanishini taqozo etmoqda.

5231400 - Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma ishtarini

BAHOLASH MEZONLARI

<p>Yozma ish uchun 4 tadan savol tuziladi va har bir savolga "0" balldan "25" balgacha baholanadi.</p>	<p>20-25-ball</p>	<p>Talaba berilgan yozma ishdagi 4 ta savolning har birini mohiyatini tushunishi, bilishi, tasavvurga ega bo'lishi lozim. Uni ilmiy asoslagan holda ijodiy fikrlab, mustaqil mushohada yuritib, imloviy xatosiz yoritib berishi hamda shu sovollarda berilgan ma'lumotlarni taqqoslay olishi, xulosa va qarorlar chiqargan holda, amalda qo'llay bilishi kerak. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga maksimal 100 ball (4x25 ball) qo'yiladi. Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatgichini nazorat qilishda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi (har bir savol uchun): 20-25 ball uchun talabanning bilim darajasi qo'yidagilarga javob berishi lozim: xulosa va qaror qabul qilish: ijodiy fikrlay olish; mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarni amalda qo'llay olish; mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.</p>	<p>Umumiy ball - 100 ball</p>
	<p>15-20 ball</p>	<p>Talaba berilgan yozma ishdagi 4 ta savol to'g'risida bilim va tasavvurga ega bo'lishi lozim. Savolni mohiyatini tushungun holda mustaqil mushohada yuritib, savol mazmunini yoritib berishi kerak. Berilgan ilmiy ma'lumotlarni o'zaro taqqoslash qiyinaladi, xulosalar yakuniga yetmagan. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga 20 ball (5x4 ball) qo'yiladi. 15-20-ball ball uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: • mustaqil mushohada yurita olish; olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;</p>	<p>86-100-ball. A'lo, (86-100%) 71-85-ball. yaxshi (71-85%) 55-70-ball Qoniqarli, (55-70%)</p>

	<p>• mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bulish.</p>	<p>10-15 ball</p>	<p>Talaba yozma ishdagi 4 ta savolni mohiyatini tushunishi, tasavvurga ega bo'lishi, qisman bilishi hisobga olinadi. Ilmiy ma'lumotlar qisman yozilgan, bu ma'lumotlar asosida mustaqil fikr va xulosalar yurita olmaydi. Talaba 4 ta savolga ham shu mezon asosida javob bergan bo'lsa, yozma ishga 15 ball qo'yiladi. 10-15-ball uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim;</p>
	<p>• mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.</p>	<p>5-10-ball</p>	<p>Talaba 4-ta savolning mohiyatini qisman tushunsa, ilmiy ma'lumotlarni yozishda xatoliklarga yo'l qo'ysa. Mustaqil fikr va xulosalar yoritilmagan bo'lsa, yozma ishga jami 10 ball qo'yiladi.</p>
	<p>Talaba 4-ta savolni mohiyatini tushunmasa, ilmiy ma'lumotlarni bayon etishda qo'pol xatoliklarga yo'l qo'yilasa, ma'lumotlar asosida mustaqil fikr yurita olmasa, yozma ishga jami 5 ball qo'yiladi.</p>	<p>0-5 ball</p>	

“Sanoat statistikasi” fanidan

Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur

1-mavzu. “Sanoat statistikasi”ning ob’ekti, predmeti, usuli va vazifalari

“Sanoat statistikasi”ning ob’ekti, predmeti, usuli va vazifalari. Korxonalar, korxonalar jamiyati, korporatsiya. “Sanoat statistikasi”ning o’rganish ob’ekti. “Sanoat statistikasi”da hisobot birligi va kuzatish birligi. “Sanoat statistikasi”ning predmeti va usuli.

2-mavzu. Respublika sanoatining tarmoq tuzilishi va sanoat rivojlanishining asosiy statistik ko’rsatkichlari

Sanoatning tarmoq tuzilishi: tog’-kon sanoati va ochiq konlarni ishlab, ishlab chiqaradigan sanoat, elektr, gaz, bug’ bilan ta’minlash va havoni konditsiyalash, suv bilan ta’minlash. Quyi, o’rta va yuqori texnologiyali sanoat tarmoqlari. Sanoat rivojlanishining makro, mintaq va mikro ko’rsatkichlari. Sanoat rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar.

3-mavzu. Sanoat mahsulotini ishlab chiqarish va sotish statistikasi

Sanoat mahsuloti haqida tushunsha va uning tayyor bo’lish jarayoni. Mahsulot. Xizmat. Tayyor mahsulot. Yarim fabrikatlar. Tugallanmagan ishlab chiqarish. Sanoat mahsuloti hajmini aniqlash usullari. Omilli baho. Asosiy baho. Ishlab chiqaruvchilarning bozor bahosi. Xaridorlar bozor bahosi. Yalpi ishlab chiqarish. Oraliq iste’mol. Sanoat mahsuloti hajmini aniqlovchi qiymat ko’rsatkichlari tizimi. Qo’shilgan qiymat. Jo’natilgan mahsulot hajmi.

4-mavzu. Xodimlar soni, tarkibi va ish vaqtidan foydalanish statistikasi

Korxonalar xodimlarining soni va tarkibi statistikasi. Ro’yxatdagi xodimlar soni va unga kirmaydigan xodimlar. Ro’yxatdagi xodimlarning o’rtacha sutkadagi sonini aniqlash. Statistika sanoat ishlab chiqarishi bilan band bo’lgan xodimlar. Ishchi kuchi harakati statistikasi. Ishchi kuchining umumiy oboroti. Ishga qabul qilish oboroti. Ishdan bo’shatilganlar oboroti koeffitsienti. Ish vaqti balansi va uning statistikasi tahlili.

5-mavzu. Sanoatda mehnat unumdorligi statistikasi

Mehnat unumdorligi va uni o’stirish omillari. Mehnat unumdorligini aniqlash usullari. Sanoatda mehnat unumdorligining to’xtovsiz o’sib borishi. Bevosita natural usul. Shartli natural usul. Mehnat usuli. Qiymat usuli. Savinskiy va Baklanov indekslari. Mehnat usuli. Qiymat usuli. Mehnat unumdorligi indekslari.

Mehnat unumdorligi va ish vaqti.

6-mavzu. Ish haqi statistikasi

Ish haqini tashkil etish tizimi. Ish haqi. Ish haqi to’lashning ikki usuli: ishbay, vaqtbay. To’g’ri ishbay ish haqi tizimi. Mukofotli ishbay tizimi. Progressiv ishbay tizimi. Oddiy vaqtbay tizim. Mukofotli vaqtbay. Ish haqi darajasi va dinamikasini tahlili. Mehnat unumdorligi va ish haqi ko’rsatkichlari orasidagi bog’lanishi.

7-mavzu. Asosiy fondlar statistikasi

Asosiy fondlar haqida tushunsha va statistikasining vazifalari. Ishlab chiqarish predmetlari. Ishlab chiqarish fondlari. Asosiy fondlarni tasniflash. Ishlab chiqarishning suyak va muskul tizimi. Ishlab chiqarish tomonidan so’riladigan tizimlar. Ishlab chiqarish jarayoni me’yorida o’rta ushuncha sharoit yaratuvchilar. Asosiy fondlarni baholash. Asosiy fondlarning eskirishi, amortizatsiya summasi va me’yori. Yillik amortizatsiya summasi. Asosiy fondlarni takror ishlab chiqarish.

8-mavzu. Aylanma fondlar statistikasi

Aylanma fondlar tarkibini statistik o’rganish. Aylanma fondlar. Buxgalteriya hisobida «tez ishlatiladigan va kam baholi predmetlar». Aylanma fond hajmini va aylanishini aniqlash. Aylanma fondlarning aylanish tezligini aniqlash. Bir birlik mahsulotni ishlab chiqarish ushuncha qilingan xarajat.

9-mavzu. Ishlab chiqarish mashina va uskunalari statistikasi

Ishlab chiqarish uskunalari va ularning tasniflari. Tasniflashda birinchi muhim belgi sifatida ularning mehnat - predmetiga ta’sir etish usuli: mexanik uskunalar, termik uskunalar, kimyoviy uskunalar. Uskunalar holati va sonini xarakterlovchi ko’rsatkichlar. Uskunalaridan foydalanishni xarakterlovchi sifat ko’rsatkichlari tizimi.

10-mavzu. Energetik mashina va uskunalari statistikasi

O’zbekiston Respublikasi energetika xo’jaligi va statistikaning bu sohadagi vazifalari. Sanoat korxonasidagi energetik xo’jaliklarning vazifalari. Energetik uskunalari klassifikatsiyasi va ularning quvvatlari yig’indisini aniqlash. Energetik mashina va uskunalarning vazifasi. Energetik uskunalarni xarakterlaydigan asosiy ko’rsatkichlar. Energetik balanslar.

11-mavzu. Mahsulot tannarxi va moliyaviy natija ko'rsatkisnlari

O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobi va statistikaning islohoti. Korxonalar buxgalteriya hisobi. Buxgalteriya hisobi haqida qonun. Buxgalteriya hisobi standartlari. Mahsulot tannarxiga kiritiladigan ishlab chiqarish va sotish bo'yicha xarajatlari tarkibi. Korxonalar faoliyatining samaradorlik ko'rsatkichlari. Moliyaviy faoliyat bo'yicha xarajatlari. Foyda ko'rsatkichlari. Korxonada foydalanish tashkil topishi va undan foydalanish sxemasi. Sotilgan mahsulotdan olingan yalpi foyda hajmiga ta'sir etuvchi omillarni hisoblash. Rentabellik ko'rsatkichlari. Korxonada mablag'larining aylanish ko'rsatkichlari. Moliyaviy ko'rsatkichlari. Samaradorlik ko'rsatkichlari. Foydali ko'rsatkichlari.

12-mavzu. Sanoatda tuzilmaviy siljishlar va ularni baholashning statistik usullari

Tuzilmaviy siljish. Tuzilmaviy siljishlarni baholash usullari. Sanoat mahsuloti ishlab chiqarishning tarmoq tuzilishi. "Mutlaq" tuzilmaviy siljishlarning kvadratik ko'rsatkichi. "Nisbiy" tuzilmaviy siljishlarning kvadratik ko'rsatkichi. K. Gatev integral ko'rsatkichi, A. Salai indeksi, Ryabseva mezon.

Asosiy adabiyotlar

1. Goremykina T.K. Statistika promyshlennosti. Uchebnoe posobie. Moskva 1999 god / 175 str.
2. Nabiev X.N., Nabiev D.X., Ahmedova M.SH. Sanoat statistikasi - (o'quv qo'llanma) - T.: TDIU, 2011 - 164 b.
3. Shabanova T.V. Statistika promyshlennosti: uchebnoe posobie / VShTE SPbGUPTD. - SPb., 2017. - 63 s.
4. Ahmedova M.Sh. Sanoat statistikasi. O'quv qo'llanma. - T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot - matbaa uyi", 2021 - 288 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Chernova A.V. Statistika promyshlennosti: Uchebnoe posobie/A.V. Chernova. - Orel: OrelGTU, 2000. - 50 s.
6. Rybakovskaya D. Statistika promyshlennых predpriyatiy. Irkutsk: IGEA, 2001. - 45 s.
7. Pavina E.N., Obuxov O.V., Shevelyova R.N. Statistika promyshlennosti. - Yekaterinburg: OOO «Izdatelstvo UGTU-UPI», 2006. - 64 s.
8. Tumasyan A.A., Vasilevskaya L.I. Statistika promyshlennosti. Uchebnoe posobie. NIS INFRA-M. 2012. 430.

Axborot manbaalari

9. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy veb sayti.
10. www.imv.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb sayti.
11. www.instat.uz - Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutining rasmiy veb sayti.
12. www.unido.org - The United Nations Industrial Development Organization (UNIDO).

"Sanoat statistikasi" fanidan YaDA uchun savollar bazasi

1. "Sanoat statistikasi"ning ob'ekti, predmeti, usuli va vazifalari.
2. "Sanoat statistikasi"da hisobot birligi va kuzatish birligi.
3. Respublika sanoatining tarmoq tuzilishi va sanoat rivojlanishining asosiy statistik ko'rsatkichlari.
4. Sanoatning tarmoq tuzilishi: tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash, ishlab chiqaradigan sanoat.
5. Quyi, o'rta va yuqori texnologiyali sanoat tarmoqlari.
6. Sanoat rivojlanishining makro, mintaq va mikro ko'rsatkichlari.
7. Sanoat rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.
8. Sanoat mahsulotini ishlab chiqarish va sotish statistikasi.
9. Sanoat mahsuloti haqida tushunsha va uning tayyor bo'lish jarayoni.
10. Sanoat mahsuloti hajmini aniqlash usullari.
11. Ishlab chiqaruvchilarning bozor bahosi.
12. Sanoat mahsuloti hajmini aniqlovchi qiymat ko'rsatkichlari tizimi.
13. Xodimlar soni, tarkibi va ish vaqtidan foydalanish statistikasi.
14. Korxonada xodimlarining soni va tarkibi statistikasi.
15. Statistika sanoat ishlab chiqarishi bilan band bo'lgan xodimlar.
16. Ishchi kuchi harakati statistikasi.
17. Ishdan bo'shatilganlar oboroti ko'rsatkichi.
18. Ish vaqti balansi va uning statistikasi tahlili.
19. Sanoatda mehnat unumdorligi statistikasi.
20. Mehnat unumdorligi va uni o'stirish omillari.
21. Sanoatda mehnat unumdorligining o'xtovsiz o'sib borishi.
22. Shartli natural usul. Mehnat usuli. Qiymat usuli.
23. Savinskiy va Baklanov indeksleri.
24. Mehnat unumdorligi va ish vaqti.
25. Ish haqi statistikasi.
26. Ish haqini tashkil etish tizimi.
27. Ish haqi to'lashning ikki usuli: ishbay, vaqtbay.
28. Oddiy vaqtbay tizim. Mukofotli vaqtbay.
29. Mehnat unumdorligi va ish haqi ko'rsatkichlari orasidagi bog'lanishi.

2-mavzu. Moliyaning matematik statistikasi

Foiz stavkalari. Real foiz stavkasi. Fisher tenglamasi. Oddiy foiz va murakkab foiz. Kelajakdagi qiymat va hozirgi qiymat. Pul oqimlari. Ichki daromad darajasi. Annuitetlar: Kirish. Balon to'lovi bilan amortizatsiya.

3-mavzu. Aktsiyalar, imtiyozli aktsiyalar va aktsiyalar bozor indekslari Statistik jamlash va guruhlash

Nominal qiymat va kitob qiymati, Ovoz berish huquqi. Qonuniy va kumulyativ ovoz berish. Proksilar. Dividentlar. Dividend daromadi. Dividentlarni qayta investitsiyalash rejalari. Aktsiyadorlik dividendlari. G'aznachilik aksiyasi. Bo'linishlar va teskari bo'linishlar. Imtiyozli huquqlar. Aktsiyalarning turlari. Risk va daromad va diversifikatsiya tushunchasi. Imtiyozli aktsiyalar. Chaqirilishi mumkin bo'lgan imtiyozli aktsiya. Dividend chegimlari modellari. Umumiy baholash modeli. Doimiy o'sish modeli. Ikki bosqichli model. Uch bosqichli model. Narxlar bo'yicha o'lichangan indekslar. Portfellarni kuzatish. Erkin suzuvchi metodologiya.

4-mavzu. Obligatsiyalar tahlili

Obligatsiyani baholash. Nominal, Premium va Diskont obligatsiyalari. Narxning evolyutsiyasi. Nol kuponli obligatsiyalar. Kupon sanalari orasidagi obligatsiyani baholash. Kunlarni hisoblash konventsionalari. Korporativ obligatsiyalar. Accrued Interest. Hosildorlik. Soliq solinadigan ekvivalent daromad. Kredit xavfi. Hosildorlik egri chizig'i va muddatli tuzilmasi. O'rnatilgan opsiyonlarga ega obligatsiyalar. Narxlarning o'zgaruvchanligi. Obligatsiyalar fyuçerslari. STRIPLAR.

5-mavzu. Pul bozorlari

Bozor nazorati. Banklararo bozor. Foizlarni hisoblash usullari. Muddatli pul bozori depozitlari. Korrespondent banklar: Nostro va Vostro hisoblari. Fed fondlari va zaxiralarni saqlash. G'aznachilik veksellari. Diskontli qiymatli qog'ozlar bo'yicha daromadlar. Chegirma stavkalari va veksel narxlari. Birlamchi dilerlar va ochiq bozor operatsiyalari. Tijorat qog'ozlari. Akkreditivlar va bank kafolatlari. Pul bozori fyuçerslari.

6-mavzu. Valyuta bozorlari

Valyuta kodlari. Bazaviy va o'zgaruvchan valyutalar. To'g'ridan-to'g'ri va bilvosita iqtiboslar. Yevropa shartlari va Amerika shartlari. Taklif va takliflar. Valyutalarning qadrsizlanishi va qadrsizlanishi. To'g'ridan-to'g'ri kotirovkalarni bilvosita tirnoqlarga aylantirish. Spreadlarning qaytishga ta'siri. Spot bozorlarida

30. Asosiy fondlar statistikasi.
31. Asosiy fondlar haqida tushunsha va statistikasining vazifalari.
32. Ishlab chiqarish fondlari.
33. Ishlab chiqarishning suyak va muskul tizimi.
34. Ishlab chiqarish tomonidan so'riladigan tizimlar.
35. Asosiy fondlarni baholash.
36. Yillik amortizatsiya summasi.
37. Asosiy fondlarni takror ishlab chiqarish.
38. Aylanma fondlar statistikasi.
39. Aylanma fondlar tarkibini statistik o'rganish.
40. Aylanma fondlar.
41. Moliyaviy faoliyat bo'yicha xarajatlar.
42. Buxgalteriya hisobida tez ishlatiladigan va kam baholi predmetlar».
43. Aylanma fond hajmini va aylanishini aniqlash.
44. Aylanma fonlarning aylanish tezligini aniqlash.
45. Bir birlik mahsulotni ishlab chiqarish ushuncha xarajat.
46. Ishlab chiqarish mashina va uskunalari statistikasi.
47. Tasniflashda birinchi muhim belgi sifatida ularning mehnat - predmetiga ta'sir etish usuli.
48. Uskunalar holati va sonini xarakterlovshi ko'rsatkichlar.
49. Uskunalar foydalanishni xarakterlovchi sifat ko'rsatkichlari tizimi.
50. Energetik mashina va uskunalar statistikasi.
51. Energetik mashina va uskunalar statistikasi.
52. Energetik uskunalarning energetika xo'jaligi va statistikaning bu sohadagi vazifalari.
53. Sanoat korxonasidagi energetik xo'jaliklarning vazifalari.
54. Energetik uskunalarning klassifikatsiyasi va ularning quvvatlari yig'indisini aniqlash.
55. Mahsulot tannarxi va moliyaviy natija ko'rsatkisnlari.
56. Moliyaviy faoliyat bo'yicha xarajatlar.

“Moliya bozori statistikasi” fanidan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur

1-mavzu. Moliyaviy institutlar, instrumentlar va bozorlarga kirish

Moliya bozori statistikasi fanining maqsadi va vazifalari. Moliya bozori statistikasi fanining boshqa fanlar bilan aloqasi, o'zgarish qonuniyatlarini va tendensiyalarini o'rganish. Statistik modellashtirish va modellarning ahamiyati. Iqtisodiy tizimning roli. Bozor iqtisodiyoti. Iqtisodiy birliklarning tasnifi. Iqtisodiyotning tashqi dunyo bilan aloqasi. Savdo balans, joriy hisob balans, moliyaviy aktivlar. Birlamchi bozorlar va ikkilamchi bozorlar, birjal va birjadan tashqari bozorlar. Brokerlar va dilerlar, Savdo pozitsiyalari. Investitsion banklar. To'g'ridan-to'g'ri va bilvosita bozorlar, pul va kapital bozorlari. Saqlash xizmatlari va tavakkalchilik.

arbitraj. Kross stavkalar. Qiymat sanalari. Oldinga bozor. To'g'ridan-to'g'ri forward stavkalari. Ballarni almashtirish. Mukammal bozor. Narxi. Qisqa muddatli shartnomalar. Oldinga opsiya. Fyuchers bozorlari. Valyuta fyucherslaridan foydalangan holda xedjlash.

7-mavzu. Ipoteka va ipoteka bilan ta'minlangan qimmatli qog'ozlar

Bozor ishtirokchilari. Davlat va xususiy sug'urta Ipoteka sug'urtasi. Ipoteka kreditlashda risklar. Salbiy amortizatsiya. Bitirgan-to'lov ipoteka. WAC va WAM. Qimmatli qog'ozlar. Pul oqimining daromadliliigi. 100 PSA miqdorida pul oqimlarini tahlil qilish. Hisoblash obligatsiyalari. Suzuvchi stavkali transhlar. PAC obligatsiyalari. Agentlikdan o'tish.

8-mavzu. SWAP shartnomalari

Shartnoma shartlari. Bozor terminologiyasi. Almashtirish kursi. Bozor usuli. Svopning amal qilish muddati davomida baholanishi. Svop bozorida banklarning roli. Qiyosiy ustunlik va kredit arbitraj. Valyuta almashinuvi. Kross-valyuta almashinuvi.

9-mavzu. Forward and Futures shartnomalari

Foyda diagrammasi. Xavf ostidagi qiymat. Spot fyuchers ekvivalenti. Cash-and-Carry arbitraj. Sintetik qimmatli qog'ozlar. To'lovlarni amalga oshiruvchi aktivlar ishi. Bir nechta yetkazib beriladigan baholar ishi. Risk arbitraj. Savdo hajmi va ochiq foiz. Xedjning va spekulyatsiya. Xedj koeffitsientini baholash va hedjlash samaradorligi. Spekulyatsiya. Shartnoma qiymati. Forward va fyuchers narxlarini. Qimmatli qog'ozlar portfelning daromadlilik darajasini himoya qilish. Zaxiralarni yig'ish. Portfel sug'urtasi.

10-mavzu. Options shartnomalari

Optionslar. Birjada sotiladigan opsiyalar. Korporativ harakatlar uchun sozlash. Salbiy bo'lmagan opsiya mukofotlari. Ichki qiymat va vaqt qiymati. Amerika opsiyalarning vaqt qiymati. Muddati tugashdagi vaqt qiymati. Put-Call pariteti. Variantlarning dastlabki mashqlari: tahlil. Variantlar bilan spekulyatsiya. Asosiy aktivning narxi. Binom opstion narxlash modeli. Ikki davrli model. Yevropa opsiyalarini baholash. Amerika variantlarini baholash. Blek-Skoulz modeli. Options strategiyalari.

11-mavzu. Binomial Trees: Yevropa opsiyalarini, American opsiyalarini va Exotic opsiyalarini

Bir qadam binomial model va arbitraj argument. Xavf-neytral baholash.

Ikki bosqichli binomial daraxtlar modeli. Qo'yish misoli. Amerika variantlari. Delta. U va d bilan o'zgaruvchanlikni moslashtirish. Boshqa aktivlar bo'yicha variantlar. Valyutalar bo'yicha variantlar. Fyuchers bo'yicha opsiyalar.

12-mavzu. Portfel tanlash nazariyasi

Foydali funktsiya va befarqlik egri chiziqchilari. Samarali portfellar va optimal portfel. Xavfli aktivlar va risksiz aktivlar. Portfoling kutilgan qaytishini baholash. Portfolio xavfsizligini baholash. Dispersiya va standart og'ish a sifatida Risk o'lchovi. Portfel xavfini o'lchash a Ikki aktiv portfel. Investitsion portfelni diversifikatsiya qilish. Portfel riski va korrelyatsiya. Samarali portfellarni yaratish. Samarali to'plamda optimal portfelni tanlash. Hatti harakat moliyasi va portfel nazariyasi.

Asosiy adabiyotlar:

1. Soatov N.M. Statistika. Darslik. - T.: "Abu Ali Ibn Sino" nomidagi tibbiyot nashriyoti. 2003. 746 b.
2. Abdullaev Yo. Statistika nazariyasi. Darslik. - T.: "O'qituvchi" nashriyoti. 2002. 592 b.
3. Shodiev X. Moliya statistikasi. Darslik. - T.: 2010. 326 b.
4. Ayubjonov A.H. va Salixodjayeva U.A., Moliya statistikasi. O'quv qo'llanma. - T.: 2020. 230 b.
5. Mustafakulov Sh.I., Negmatov J.B., Murodullaev N.N., Jo'raev B.R. Ekonometrika. O'quv qo'llanma. - T.: 2017. 155 b.
6. Hull J.C. Options, Futures, and other derivatives. - NY.: 2009. 814 p.
5. Shodiev T.Sh. va boshqalar. Ekonometrika. - T.: TDIU. 2007 - 270 b.
6. Parameswaran S. Fundamentals of financial instruments: Introduction to Stocks, Bonds, Foreign Exchange and Derivatives. - S.: 2011. 560 p.
7. Drake P.P., and Fabozzi F.J. The Basics of Finance: An Introduction to Financial Markets, Business Finance, and Portfolio Management. - NJ.: 2010. 604 p.
8. McDonald R.L. Derivatives Markets. - B.: 2006. 964 p.
9. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy veb sayti.
10. www.imv.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb sayti.
11. www.instat.uz - Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutining rasmiy veb sayti.
12. www.cbu.uz - O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy veb sayti.

“Moliya bozori statistikasi” fanidan YaDA uchun savollar bazasi

1. Statistikaning paydo bo'lish tarixi va rivojlanish bosqichlari.
2. Statistika fanining nazariy asoslari. Statistik tadqiqot uslubiyati va uning jihatlari.
3. Iqtisodiyotini erkinlashtirish sharoitida statistikaning tutgan o'rni va ahamiyati.
4. Statistik kuzatish mohiyati va ahamiyati.
5. Statistik kuzatish shakllari, turlari, usullari va ularning o'ziga xos xususiyatlari.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi, uning tuzilishi, funksiyalari va huquqlari.
7. Statistik jamlashning mazmuni va uni masalalari.
8. Statistik guruhlashning mohiyati va uni ijtimoiy-iqtisodiy hodisalarni tahlil qilishda ahamiyati.
9. Statistik ko'rsatkichlarni taqdim etishning asosiy usullari.
10. Statistik ko'rsatkichlarning mohiyati va ahamiyati.
11. Mutlaq ko'rsatkichlar va ularni turlari.
12. Nisbiy ko'rsatkichlar - statistik tahlil yo'lidagi birinchi qadam sifatida ekanligi.
13. Dinamika va tuzilmaviy siljishlar o'rtasidagi ajoyib bog'lanish va uning ahamiyati.
14. O'rtacha miqdorlar mohiyati va ularni iqtisodiy tahlilidagi ahamiyati.
15. Oddiy va tortilgan o'rtacha arifmetik miqdorlar.
16. O'rtacha garmonik miqdorning mohiyati va uni qo'llash shart-sharoitlari.
17. Variatsiyaning mohiyati va uni statistik o'rganish zarurligi.
18. Taqsimot qatorlarida guruhlash oraliq kattaligini aniqlash uchun o'rtacha kvadratik tafovutni qo'llanishi.
19. Asimmetriya va eksess ko'rsatkichlari.
20. Tanlanma kuzatish mohiyati, uni qo'llash sabablari va afzalliklari.
21. Tanlama kuzatish xatosini baholashda normal taqsimotning ahamiyati.
22. Tanlama kuzatish natijalarini bosh to'plamga tarqatish usullari.
23. Ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar o'rtasidagi o'zaro bog'lanishlarni o'rganish ahamiyati va ularni statistik tadqiq qilish zarurligi.
24. Korrelyatsion-regression tahlil - hodisalar o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarni statistik o'rganish usuli, uning asosiy vazifalari va qo'llash shart-sharoitlari.
25. Chiziqli korrelyatsiya koeffitsienti va regressiya tenglamasi parametrlarining ishonchligini normal va Student taqsimotlari yordamida baholash yo'llari.
26. Ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar dinamikasini o'rganish ahamiyati va uni statistik tadqiq qilish zarurligi.
27. Dinamika qatorlari o'rtacha ko'rsatkichlarini hisoblashning o'ziga xos

xususiyatlari.

28. Mavsumiy tebranishlar tenglamasini Pure qatorlari yordamida aniqlash.
29. Iqtisodiy indekslarning mohiyati va ahamiyati.
30. Umumiy indekslarni sintetik va analitik konsepsiya (nazariyalari), ularning o'ziga xos xususiyatlari.
31. Ekonometrikaga kirish va uning ekonometrikani asosiy maqsadi.
32. Ekonometrik modellashtirish bosqichlari.
33. Iqtisodiy ma'lumotlarning statistik tabiati, iqtisodiy ma'lumotlarni qayta ishlash.
34. Ekonometrik modellarni tuzishga bo'lgan talablar.
35. Tasodifiy miqdor to'g'risida tushuncha.
36. Tasodifiy miqdorning variatsiya koeffitsienti.
37. Bir omilli chiziqli bog'lanish.
38. "Eng kichik kvadratlar" usuli.
39. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar o'rtasida bog'lanishlarni o'rganishda chiziqsiz funksiyalar bilan foydalanish.
40. Chiziqli model ko'rinishiga keltirib bo'lmaydigan chiziqsiz modellar.
41. Iqtisodiy jarayonlarning ko'p omilli xususiyatlari.
42. Elastiklik koeffitsientlarini hisoblash.
43. Regressiyaning xususiy tenglamasining yozilishi va elastiklikning xususiy koeffitsientini aniqlash.
44. Ko'p omilli regressiya tenglamasining ahamiyatligi.
45. Verifikatsiya bosqichi, ekonometrik modellarni ahamiyatini Fisher mezon va approksimatsiya xatoligi yordamida baholash.
46. Bosh to'plam koeffitsientlari qiymatlarining ishonchlik intervalini hisoblash.
47. Vaqtli qatorlar to'g'risida umumiy tushunchalar.
48. Eksponensial o'rtacha usuli, trend modellari yordamida analitik tekislash.
49. Bir vaqtli tenglamalar tizimi.
50. Tizimni identifikatsiyalash muammolari.
51. Ishlab chiqarish funksiyalari.
52. Fillips egri chizig'i.
53. Ishlab chiqarish omillari.
54. Ekonometrik tenglamalar tizimi yordamida prognozlash usuli.
55. Tasodifiy o'zgaruvchilar o'rtasidagi statistik munosabatlar.
56. ARMA modelini moslashtirish.
57. Dinamik ekonometrik modellarni tuzish tamoyillari.
58. Dinamik ekonometrik modellarni tuzish tamoyillari.
59. Ekonometrik tadqiqotlarda qo'llanadigan dasturiy ta'minotga talablar.
60. Umumiy maqsadli statistik paketi Eviews, Stata va TSP dasturiy vositalar.

“Mehnat statistikasi” fanidan

Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur

1-mavzu. “Mehnat statistikasi” faniga kirish

Mehnat statistikasi fanining hozirgi kunda dolzarbligi, mehnat potensialini shakllantirish omillarini miqdoran tariflash, uning tuzilmasini turli belgilar (jins va yosh: ma'muriy va malakaviy darajasi: hudud bo'yicha taqsimlanishi)ga ko'ra o'rganish, ishchi kuchi bozorini tariflash, ishchi kuchiga sarflash darajasi dinamikasini tahlil qilish prinsipi bilan tanishish.

2-mavzu. “Mehnat statistikasi”da qo'llaniladigan usullar

“Mehnat statistikasi”zarur axborotni to'plashda oldindan ishlab chiqilgan dasturga ko'ra, belgilangan muddatda zarur axborotni olish imkonini beradigan statistik va arifmetik kuzatish usullaridan foydalanish muammolarni ijodiy hal etish usullaridan foydalanish muammolarni ijodiy hal etish usullari o'rganishdan iborat.

3-mavzu. “Xalqaro mehnat tashkiloti”i va uning statistik faoliyati

Xalqaro mehnat tashkilotining ish vaqtini regeomentlash: ishsizlikka qarshi kurash: mehnatkashlarni kasb kasalliklari va ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalardan himoya qilish: bolalar, o'smirlar va ayollar mehnatini muhofaza qilish, ish sharoiti muhitini yaxshilash, ijtimoiy sug'urta va ta'minot masalalarini tartibga solish, kasbiy-texnik ta'limni tashkil etish vazifalari to'g'risida tushunchaga ega bo'lish.

4-mavzu. Mehnat resurslarining asosiy kategoriyalari

Mehnat potensial mavjud mehnat resurslarini faqat miqdor tomondan emas, balki sifat tomondan ham inobatga olib, bilim va malaka, intellektual salohiyati, kasbiy tayyorgarligini o'rganish.

5-mavzu. Mehnat resurslari soni o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar

Mehnat resurslari o'rganishda quyidagi: tabiiy harakat: tug'ilish, vafot etish, tabiiy o'sish va h.k., mexanik harakat: aholi migratsiyasi, omillarini o'rganish.

6-mavzu. Ish kuchi statistikasi

Ma'lum davrda statistik tahlilning asosiy usullari iqtisodiy rivojlanishi hudud va tarmoqlar bo'yicha ishchi kuchini taqsimlash muammosini hal etish.

7-mavzu. Mehnat resurslari balansini hisoblash metodikasi

Korxonalarda band bo'lgan o'rganish balansini absolut va nisbiy harakatlarni o'rganish metodikasi, ishchi kuchiga talab va taklif. Ishchi kuchi taklifini statistik aks ettirish maqsadida potentsial, haqiqiy va qo'shimcha taklif kategoriyalaridan foydalaniladi. Potentsial taklif hajmi mehnatga layoqatli aholining butun aholi soni va tarkibi, sog'lig'ining holati va mehnatga layoqatlilik darajasi, aholining hududiy joylashishi va joydan-joyga kechishi, shuningdek, shu mamlakatdagi ijtimoiy-iqtisodiy shart-sharoitlarga bog'liq turli belgilari bo'yicha soni va tarkibiy tuzilishi ko'rsatkichlari to'g'risida tushuncha.

8-mavzu. Ish vaqti statistikasi

Ish kuchidan to'laroq foydalanish maqsadida ish vaqti o'rganiladi. Agar mehnat uning davomiyligi bilan o'chansa, ish vaqti esa kalendar vaqtning bir qismi bo'lib, ishchining shu kalendar vaqtida ishlagan vaqtini ifodalaydi, Kalendar vaqt sekund, minut, soat, kun, sana, oy va yillarda o'chansa, ish vaqti esa, kishi/sekund, kishi/minut, kishi/kun, kishi/hafta, kishi/oy, kishi/yil o'lehov birligi bilan o'chadanagan o'lehov birligi.

9-mavzu. Ish davri davomiyligi va balans

Ish davri davomiyligini o'rganishda o'rtacha ish kuni, o'rtacha ish oyi, o'rtacha ish yili davomiyligi, ish vaqtidan foydalanishni o'rganishda ish vaqti balansidan foydalanish, bu balansda ish vaqti manbalari va ulardan foydalanish ko'rsatkichlaridan foydalanishi.

10-mavzu. Mehnat potentsialidan foydalanish samaradorligi statistikasi

Mehnat potentsialidan foydalanish samaradorligi ko'rsatkich bo'lib, aholi talabini qondirishda mehnat mahsuli hisoblanadi. Shu mahsulni oshirishda ikki xil omil ishtirok etadi: ekstensiv omil va intensiv omil.

11-mavzu. Unumdorlikning statistik ko'rsatkichlari va dinamikasi

Iqtisodiyotning turli tarmoqlaridagi mehnat unumdorligi darajasini taqqoslash, shuningdek, uning dinamikasini o'rganish ishlari boshlanib ketdi. Dastlabki bosqichlarda unumdorlik mehnat unumdorligi sifatida o'rganildi, keyinchalik mehnat unumdorligini ishlab chiqarishning boshqa omillari unumdorligiga o'xshash xususiy unumdorlik sifatida talqin qiladigan global unumdorlik konsepsiyasi umumiy qabul qilingan konsepsiyaga aylandi.

12-mavzu. Ishchi kuchi qiymati statistikasi

Ishchi kuchi qiymati darajasi, tuzilishi va dinamikasi hududlar hamda iqtisodiy faoliyat sohalari bo'yicha aniqlash, mehnat haqqi ayniqsa ish haqqi ko'rsatkichlarini statistik o'rganish shuningdek uning darajasi va dinamikasiga turli omillar ta'sirini o'rganish.

13-mavzu. Iste'mol baholari indeksini hisoblash

Ish haqqi dinamikasini o'rganishda ish haqqining rivojlanish tendensiyasining aniqlash imkonini beradigan indeks usulidan keng foydalanish, ish haqqi umumiy fondning dinamikasini tarkibiy, tuzilmaviy, hosilaviy formulalar bo'yicha hisoblashni.

14-mavzu. Ishchi kuchining turmush, mehnat va dam olish shart-sharoitlari statistikasi

Aholining turmush darajasi ijtimoiy-iqtisodiy va sotsial kategoriya bo'lib, u insonni moddiy, madaniy, maishiy va boshqa ehtiyojlarini qondirish darajasi, hamda turmush shartlarini yanada yaxshilash kabi tushunchalarni o'z ichiga oladi

15-mavzu. Aholi xarajatlari va jamg'armalari statistikasi

Aholi xarajatlari va jamg'armalari ko'rsatkichlari ko'rsatkichlari aholining tovar va xizmatlarni sotib olish potensial imkoniyatlarini tavsiflovchi, daromadlaridan farq qilib, bu daromadlardan foydalanishda haqiqiy yuzaga keladigan nisbat tushunchasi.

16-mavzu. Aholining bo'sh vaqtdan foydalanish ko'rsatkichlari

Aholi bo'sh vaqtining borligi va undan foydalanish ish vaqti bilan uzviy aloqadorligi, inson ixtiyorida barcha vaqtmi quyidagicha: fiziologik ehtiyojlarni qondirish vaqti. Ishga bog'liq vaqt, bunga tayyorgarlik ko'rish va yo'lga sarflangan vaqt ham qo'shiladi. Bo'sh vaqt, undan aholi o'z ixtiyorida foydalanish.

Asosiy adabiyotlar

1. James McClave, Terry Sincich Statistics. Textbook. USA. 2013.
2. Daris Singpurwalla A Handbook of Statistics: an Overview of Statistical Methods 1st edition. 2013 year.
3. "Statistika" Darslik. S.M.Sultonova. TDTransU. 2020 yil.
4. Soatov N.M., Nabiev X., Nabiev D, Tillaxo'jaeva G.N.. Statistika. Darslik. -T.: TDIU, 2011. - 546 bet.
5. Yo. Abdullaev. "Statistika nazariyasi" Darslik. -T.: O'qituvchi, 2002. -

647 b.

6. Soatov N. M. Tillaxo'jaeva G.N. "Statistika nazariyasi". Darslik. -T.: TDIU, 2005. -248 bet.

7. Yo. Abdullaev, U.Azizov, Z.Toshmatov, M.Ikromov "Statistika" Uchebnik. -T.: "Iqtisod-Moliya", 2020. - 695 b.

8. Z.Akbarova "Mehnat statistikasi" Toshkent-2006.

Qo'shimcha adabiyotlar

9. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil yakunlari va 2021 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2021 yil 20 yanvar. №11.

10. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan "YANGI O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI" to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son

11. O'zbekiston Respublikasi qonuni "Rasmiy statistika to'g'risida" (№O'RQ-707, 11.08.2021 yil)

12. O'zbekiston Respublikasi qonuni "Aholini ro'yxatga olish to'g'risida" (№O'RQ-611, 16.03.2020 yil)

13. Statistika. Uchebnik. /Pod. Red. I.I. Yeliseevoy. - M.: Prospekt, 2010. - 448 str.

14. Mohammed A. Shayib Applied Statistics 2nd edition 2013 year.

15. Robert Jonsson Exercises in Statistical Inference with detailed solutions 1st edition 2014 year.

16. Juha M. Alho and Bruce D. Spenser Demography and Forecasting 2005.

17. Ulitina Ye.V. i dr. Statistika. Uchebnoe posobie. - M.: Market DS, 2010. - 312 str.

18. Teoriya statistiki. Uchebnik. Pod red. R.A.Shmoylovoy. - M.: Finansy i statistika, 2005. -655 str.

19. Ayubjonov A.H., Mamatkulov B.X., Sayfullaev S.N. Statistika" fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish uchun o'quv qo'llanma. - T.: TDIU, 2012. - 186 bet.

20. Statistika. Praktikum. Uchebnoe posobie. / Pod red. V.N. Salina. - M.: KNORUS, 2009. - 496 str.

Internet saytlari

20. www.stat.uz

21. www.mfer.uz

22. www.investinuzbekistan.com

23. www.press-service.uz

24. www.uzinfoinvest.uz

25. www.unctad.org
26. www.adb.org
27. www.imf.org
28. <https://data.gov.uz/ru>
29. <http://data.un.org/>
30. <https://www.who.int/gho/ru/>
31. <https://data.worldbank.org/>
32. <https://data.unicef.org/>
33. <https://w3.unece.org/PXWeb/ru/>
34. <https://unctad.org/en/Pages/Statistics.aspx>

“Mehnat statistikasi” fanidan YaDA uchun savollar bazasi

1. Mehnat statistikasi fanining hozirgi kunda dolzarbligi.
2. Mehnat potensialini shakllantirish omillarini miqdoran tariflash.
3. Mehnatning tuzilmasini turli belgilar (jins va yosh:ma`muriy va malakaviy darajasi:hudud bo`yicha taqsimlanishi)ga ko`ra o`rganish.
4. Ishchi kuchi bozorini tariflash,ishchi kuchiga sarflash darajasi dinamikasini tahlil qilish prinsipi bilan tanishish.
5. “Mehnat statistikasi” zarur axborotini to`plash.
6. Arifmetik kuzatish usullaridan foydalanish muammolari ijdodiy hal etish .
7. “Xalqaro mehnat tashkiloti”ni va uning statistik faoliyati
8. Xalqaro mehnat tashkilotining ish vaqtini regeomentlash:.
9. Ishsizlikka qarshi kurash: mehnatkashlarni kasb kasalliklari va ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalardan himoya qilish.
10. Bolalar,o`smirlar va ayollar mehnatini muhofaza qilish.
11. Ish sharoiti muhitini yaxshilash, ijtimoiy sug`urta va ta`minot masalalarini tartibga solish.
12. Kasbiy-texnik ta`limni tashkil etish vazifalari to`g`risida tushunchaga ega bo`lish.
13. Mehnat resurslarining asosiy kategoriyalari.
14. Mehnat potensial mavjud mehnat resurslarini o`rganish.
15. Bilim va malaka, intellektual salohiyati, kasbiy tayyorgarligini o`rganish.
16. Mehnat resurslari soni o`zgarishiga ta`sir etuvchi omillar.
17. Mehnat resurslari o`rganish.
18. Tabiiy harakat: tug`ilish, vafot etish, tabiiy o`sish va h.k.
19. Mexanik harakat:aholi migratsiyasi, omillarini o`rganish.
20. Ish kuchi statistikasi.
21. Ma`lum davrda statistik tahlilning asosiy usullari.
22. Iqtisodiy rivojlanishi hudud va tarmoqlar bo`yicha ishchi kuchini taqsimlash muammosini hal etish.
23. Mehnat resurslari balansini hisoblash metodikasi.
24. Korxonalarda band bo`lgan o`rganish balansini absolut va nisbiy harakatlarni o`rganish metodikasi.
25. Ishchi kuchiga talab va taklif.

26. Ishchi kuchi taklifini statistik aks ettirish maqsadida potensial, haqiqiy va qo`shimcha taklif kategoriyalari.
27. Potensial taklif hajmi mehnatga layoqatli aholining butun aholi soni va tarkibi.
28. Sog`lig`ining holati va mehnatga layoqatlilik darajasi.
29. Aholining hududiy joylashishi va joydan-joyga kechishi.
30. Mamlakatdagi ijtimoiy-iqtisodiy shart-sharoitlarga bog`liq turli belgilari bo`yicha soni va tarkibiy tuzilishi ko`rsatkichlari to`g`risida tushuncha.
31. Ish vaqti statistikasi.
32. Ish kuchidan to`laroq foydalanish maqsadida ish vaqti.
33. Mehnat va uning davomiyligi.
34. Ishchining shu kalendard vaqtida ishlagan vaqti.
35. Kalendard vaqt sekund, minut, soat, kun, sana, oy va yillar.
36. Ish davri davomiyligi va balansini.
37. Ish davri davomiyligini o`rganishda o`rtacha ish kuni, o`rtacha ish oyi, o`rtacha ish yili davomiyligi.
38. Ish vaqtidan foydalanishni o`rganish.
39. Ish vaqti balansidan foydalanish.
40. Balansda ish vaqti manbalari va ulardan foydalanish ko`rsatkichlaridan foydalanish.
41. Mehnat potensialidan foydalanish samaradorligi statistikasi.
42. Mehnat potensialidan foydalanish samaradorligi ko`rsatkichlari.
43. Aholi talabini qondirishda mehnat mahsuli hisoblash.
44. Ekstensiv omil va intensiv omil.
45. Unumdorlikning statistik ko`rsatkichlari va dinamikasi.
46. Iqtisodiyotning turli tarmoqlaridagi mehnat unumdorligi darajasini taqqoslash.
47. Dastlabki bosqichlarda unumdorlik mehnat unumdorligi.
48. Mehnat unumdorligini baholash.
49. Ishlab chiqarishning boshqa omillari unumdorligiga o`xshash xususiy unumdorlik sifatida talqin qilinishi.
50. Global unumdorlik konsepsiyasi.
51. Ishchi kuchi qiymati statistikasi.
52. Ishchi kuchi qiymati darajasi, tuzilishi va dinamikasi.
53. Hududlar hamda iqtisodiy faoliyat sohalari bo`yicha ishchi kuchini aniqlash.
54. Mehnat haqqi ayniqsa ish haqqi ko`rsatkichlarini statistik o`rganish.
55. Mehnat unumdorligi darajasi va dinamikasiga turli omillar ta`sirini o`rganish.
56. Iste`mol baholari indeksini hisoblash.
57. Ish haqqi dinamikasini o`rganishda ish haqqining rivojlanish tendensiyasining aniqlash.
58. Imkonini beradigan indeks usulidan keng foydalanish.
59. Ish haqqi umumiy fondning dinamikasini tarkibiy, tuzilmaviy, hosilaviy

formular bo'yicha hisoblash.

60. Ishchi kuchining turmush, mehnat va dam olish shart-sharoitlari statistikasi.
61. Aholining turmush darajasi ijtimoiy-iqtisodiy va sotsial kategoriya sifatida.
62. Insonni moddiy, madaniy, maishiy va boshqa ehtiyojlarini qondirilish darajasi.
63. Turmush shartlarini yanada yaxshilash tushunchasi.
64. Aholi xarajatlari va jamg'armalari statistikasi.
65. Aholi xarajatlari va jamg'armalari ko'rsatkichlari.
66. Aholining tovar va xizmatlarni sotib olish potensial imkoniyatlari.
67. Daromadlardan foydalanishda haqiqiy yuzaga keladigan nisbat tushunchasi.
68. Aholining bo'sh vaqtdan foydalanish ko'rsatkichlari.
69. Aholi bo'sh vaqtining borligi va undan foydalanish.
70. Ish vaqti bilan mehnatning uzviy aloqadorligi.
71. Inson ixtiyoridagi barcha vaqtlar tushunchasi.
72. Fiziologik ehtiyojlarni qondirish vaqti.
73. Ishga bog'liq vaqt, bunga tayyorgarlik ko'rish.
74. Yo'lga sarflangan vaqt.
75. Bo'sh vaqt, undan aholi o'z ixtiyoricha foydalanish.

Kafedra mudiri:

Y.U. Sunnatov